

## Nyfødtscreening

---

### Endring siden forrige versjon

Det testes for ytterligere en sykdom spinal muskelatrofi (SMA).

Nytt informasjonsark/brosjyre er utarbeidet og informasjon finnes på flere ulike språk.

Endrede rutiner for screening av barn som er født i utlandet

### Hensikt

Sikre at leger, jordmødre og barnepleiere kjenner til rutinene ved nyfødtscreeningen ved føde-barselseksjonen.

### Målgruppe

Medarbeidere ved føde-barselseksjonen

### Fremgangsmåte

#### Definisjon

Alle nyfødte får i dag tilbud om å bli undersøkt for 26 medfødte arvelige sykdommer, som det er viktig å starte behandling av så raskt som mulig. Det er frivillig om foreldrene ønsker å teste sitt barn. Selv om et barn virker helt frisk fra fødselen, kan det i sjeldne tilfeller ha en medfødt sykdom.

#### Arbeidsprosess

Personalet på barsel er ansvarlig for å hente inn samtykke til prøvetakingen og oppfordre foreldre til å lese informasjonsbrosjyren [Utvidet tilbud om nyfødtscreening, informasjonsbrosjyrer på ulike språk](#),

#### Nyfødtscreeningen OUS

- Hvis foreldrene ønsker å ta prøven skal det skrives «*samtykke ok*» i kommentarfeltet på nyfødtscreeningsrekvisisjonen.
- Hvis foreldrene ønsker å ta prøven men ikke ønsker at prøven lagres eller blir brukt til forskning skrives «*samtykke ok*» på nyfødtscreeningsrekvisisjonen, og de må selv fylle ut «Reservasjon mot prøvelagring» [Reservasjon mot prøvelagring, Nyfødtscreening OUS](#) eller «Reservasjon mot bruk av blodprøve til forskning [Reservasjon mot bruk av blodprøve til forskning, Nyfødtscreening OUS](#). Det skal skrives «*samtykke ok*» når foreldrene ønsker å reservere seg mot lagring og/ eller at blodet blir brukt til forskning.
- Hvis foreldrene ikke ønsker å få gjort screening av sitt barn. Fyll ut en nyfødtscreeningsrekvisisjon og skriv «*samtykker ikke*» i kommentarfeltet. Registrer i «føllingsboken» og send rekvisisjon uten blodprøve via laboratoriet til NFS.

Føde/barselseksjonen er ansvarlig for at prøven rekvireres av alle barn der foreldrene samtykker.

- Blodprøven tas, fra barnets hel, så snart som mulig etter at barnet er blitt 48 timer gammelt og før det har gått 72 timer. Foten til barnet skal varmes opp med varme engangshansker som ligger i 37° C varmeskap plassert på asfyksrom. Det skal ikke brukes engangshansker med varmt vann fra springen.
- Når en kvinne har født fyller jordmor ut Nyfødtscreeningsrekvisisjon. PKU-nummeret klistres i «føllingsboken» hvor også mors data fylles i, sammen med fødselsdataene. Mor får informasjonsslippen som er festet på rekvisisjonen.
- Innhent samtykke til undersøkelsen fra foresatte, skriv samtykke ok dersom prøven skal tas.
- Prøven rekvireres via DIPS, laboratoriepersonell kommer til postene for prøvetaking.
- Egil Andre Nygaard (EGINYG) settes som rekvirent på alle nyfødtscreeninger.

#### Ved hjemreise før 48 timer/fødsel utenfor sykehus

Det avtales individuelt når og hvor prøven skal tas. Prøven kan tas på prøvemottak på SØ Kalnes, eller ved det laboratoriet som er nærmest pasientens hjemsted.

Ved utskrivning fra DIPS skal rekvisisjonen "endres", ikke slettes.

Angi riktig sted for prøvetaking i "endreboksen" og skriv "Pas kommer poliklinisk for nyfødtscreening til (NN) sykehus/helsehus» i merknadsfeltet.

#### Bestilling av nyfødtscreening på barselpoliklinikken, etter utskrivelse fra barselavdelingen

- Før utskriving fra avdelingen avtales det når og hvor prøven skal utføres.
- Nyfødtscreening kan tas ved andre laboratorier enn ved SØK på hverdager.
- På helg/helligdager tas nyfødtscreening på Barselpoliklinikken, postsekretær på føde/barsel setter opp time i *timebok BARA (el.BARSELPOL)* i DIPS. [Timebok DIPS - opprette time](#)
- Sørg for at føllingrekvisjon er utfylt korrekt, se mal i føllingbok. Viktig at mors telefonnummer og barnets fødselsnummer (alternativt fødselsdato dersom fødselsnummer ikke er mottatt) står på nyfødtscreeningsrekvisjonen.
- Informer mor om rutiner ved prøvesvar, de får ikke svar dersom prøven er negativ.

#### Fremgangsmåte på barselpoliklinikk:

- Mor og barn møter til avtalt tid.
  - Legg varme på en av barnets føtter.
  - Hverdager tas prøven ved felles prøvemottak.
  - Lørdag og søndag skrives revisjonene ut i DIPS og sendes i rørposten til laboratoriet. Eventuelt kan labben kontaktes via rolle i meldingsvarslere «labvakt prøvetaking og traume» etter klokken 10:30.
  - Gi barnet litt sukrose (20 %) ved blodprøvetakingen. Eventuelt kan barnet ligge hud til hud ved prøvetaking.
- Kode: Z00.1 Takst: 201.B

Sykehuset Østfold Kalnes – prøvetaking er åpent kl. 08:00 - 15:00

Ved andre sykehus og helsehus kan prøvene tas mandag - fredag:

|                                          |                                    |
|------------------------------------------|------------------------------------|
| Sykehuset Østfold Moss ved laboratoriet  | Kl. 07:45 – 15:00                  |
| Sykehuset Østfold Fredrikstad helsehus   | Kl. 08:00 – 11:30 og 12:30 - 15:00 |
| Sykehuset Østfold Haldenklubben          | Kl. 08:00 – 12:00 og 13:00 - 15:00 |
| Sykehuset Østfold Indre Østfold helsehus | Kl. 07:30 – 11:00 og 12:00 - 14:00 |
| Sykehuset Østfold Sarpsborg helsehus     | Kl. 08:00 – 11:30 og 12:30 – 15:00 |

Det tas ikke prøver på Ski sykehus eller i Strømstad.

#### Generelt

Det tar 14 dager å analysere PKU, dersom prøven er negativ, vil ikke mor få svar. Den hyppigste årsaken til at prøven må tas om igjen, er at det er tatt for lite blod til analyse.

Hvis prøven er positiv, skal barnelege orienteres umiddelbart. Kontaktinformasjon nyfødtscreeningen:

[Nyfødtscreening, OUS](#)

**MERK:** Ved eventuelt positivt screeningsvar mottar vi kun et referansenummer. Det er derfor av stor betydning at det er notert navn, telefonnummer og adresse på alle pasienter før de reiser hjem. Barnet må innkalles til videre undersøkelse samme dag som vi mottar et positivt screeningsvar. Forsinket diagnostisering gir økt fare for alvorlig skade.

#### Prøvetaking av barn født i utlandet

Nyfødtscreening skal tilbys alle nyfødte i Norge, og nyfødte skal få tilbudet selv om fødselen fant sted i utlandet. Barn som er født i utlandet kan være asylsøkere, flyktninger, familiegjennforente, utenlandsadopterte og andre grupper. Regelverket avgrenser ikke *nyfødt* aldersmessig. Det er dermed noe rom for skjønn utover 0-1 mnd., som vanligvis regnes som nyfødt. Nyfødtscreening (blodprøvetaking) av barn som er født i utlandet bør utføres av spesialisthelsetjenesten av helsepersonell som har opplæring i og utstyr til å utføre denne oppgaven. Nyfødtscreening bør vurderes som øyeblikkelig hjelp.

Helsetjenesten ved Nasjonalt ankomstsenter, akuttinnkvartering, asylmottak, helsestasjon, legevakt eller fastlegekontor som først kommer i kontakt med den nyfødte, skal informere foreldrene om tilbudet og avtale tidspunkt (f. eks. per telefon) for blodprøvetaking i spesialisthelsetjenesten dersom tilbudet tas imot. Det skal benyttes tolk ved behov. Det er ikke krav om skriftlig henvisning fra lege. [Prøvetaking av barn født i utlandet, Nyfødtscreening OUS](#)

## Referanser

[A4.2/1.3-30](#)

[Timebok DIPS - opprette time](#)

[Prøvetaking av barn født i utlandet, Nyfødtscreening OUS](#)

[Utvidet tilbud om nyfødtscreening, informasjonsbrosjyrer på ulike språk, Nyfødtscreeningen OUS](#)

[Reservasjon mot prøvelagring, Nyfødtscreening OUS](#)

[Reservasjon mot bruk av blodprøve til forskning, Nyfødtscreening OUS](#)

[Avdeling for nyfødtscreening OUS, kontaktinformasjon](#)

[Nyfødtscreening, OUS](#)

[Retningslinjer for håndtering av prøver til nyfødtscreening, Nyfødtscreening OUS](#)

[Varmetiltak kan gi brannskade, publikasjon 2014, FHI](#)

## Vedlegg

## Slutt på Prosedyre